

Environmentální migrace

9

Jak to padalo...
... Maďarsko

10

Delegates' zone

15

Suverénní stát? To je jenom velmi naivní klišé, říká Michal Broža

S vedoucím Informačního centra OSN v Praze Michalem Brožou o smyslu Nobelovy ceny, reformě Rady bezpečnosti OSN i o tom, proč je otázka suverenity pro Čechy stále tak citlivým tématem.

Ve vaší prezentaci jste se zabýval mezinárodním odzbrojením. Spojme to s celkem aktuálním tématem – jak vnímáte udělení Nobelovy ceny Baracku Obamovi? Je relevantní udělovat takovou cenu jako motivaci, jak se o tom v tomto případě hovoří?

Nad tím jsem hodně uvažoval. V Česku a možná ve střední Evropě obecně existuje určitá míra skepse nejen k udělování ceny za mír. Nobelova cena má obrovskou mediální

váhu. Toho si je Nobelův výbor vědom a svými rozhodnutími se jistě snaží naznačovat, kudy bychom se měli ubírat. V USA letos nastoupil nový prezident, který nastolil téma odzbrojení a jenž vidí úlohu USA v mezinárodním prostředí ve srovnání s jeho předchůdcem jinak. Udělení ceny proto vnímám pozitivně jako výraz toho, že takto naznačená cesta je správná. Myslím, že v České republice jsme dost omezeni lokálním přemýšlením a nemáme velkou schopnost docenit globální témata.

Zmínil jste ohraničení smýšlení lidí žijících tady v Česku. Týká se podle vás takové zjednodušující vidění i politických elit? Do jaké míry?

Týká se jich úplně stejně jako většinové společnosti. Politická sfé-

ra v Česku odráží realitu v české společnosti. Podobně jako je OSN odrazem států světa a jejich vztahů. Těžko soudit, jestli politická situace odráží více situaci společenskou nebo naopak, ale rozhodně se vzájemně **Pokračování na straně 4**

Jmenuje se Türk. Atatürk!

V úterý 10. listopadu se v sedmdesátimilionovém Turecku na vteřinu přesně v 9.05 tamního času zastavil veškerý život. Auta i chodci zůstali stát a mnozí z nich se rozplakali. Bez nadsázky, bez ironie. Středoevropana zarazí ještě více, když zjistí, že se tak děje každoročně, a to dokonce 71 let v řadě. Co je příčinou?

Důvodem každoročních chmur připadajících na desátý listopadový den je už od roku 1938 úmrtí muže, díky němuž se historie moderního Turecka dělí na dobu „před ním“ a „po něm“. Kdyby se uděloval titul „největší reformátor 20. století“, téměř s jistotou by jej obdržel on. Česká média výročí smrti Mustafy Kemala, jenž za zásluhy o stát roku 1934 od parlamentu formou speciálního zákona obdržel ještě příjmení Atatürk (otec Turků), přesto téměř nezaznamenala.

Při vyslovení jména Atatürk si valná většina z nás alespoň mlhavě vybaví, o koho jde. Kým ale Mustafa Kemal ve skutečnosti byl?

KDYŽ SE „RESTARTUJE“ STÁT

Jako symbolický paradox můžeme vnímat to, že se otec Turků narodil **Pokračování na straně 3**

O Maďarsku s politologem Stanislavem Balíkem

Jaký byl pohled tehdejšího Sovětského svazu na gulášový komunismus a obecně na situaci v Maďarsku?

Předně si je nutno uvědomit, že Sovětský svaz měl zásadní vliv na samotný počátek Kádárova režimu. Kádár se dostal k moci v roce 1956 doslova na pásech sovětských tanků, a to, že se jeho režim později vyvinul směrem řekněme liberálnějšímu, Sovětskému svazu zas až tak moc nevadilo. Sovětům samozřejmě záleželo na tom, aby Maďarsko nezpochybňovalo svou vazbu na ně, a tu také nikdy nezpochybňovalo. **Pokračování na straně 11**

editorial

Jana Hlaváčová
zástupkyně hlavního koordinátora

Vážení čtenáři,

na rozdíl od minulého setkání, na setkání druhém máte již jasnější představu o tom, co vás na Summitu čeká. Dozvěděli jste se základní informace o organizacích, jejichž jednání budete simulovat, o tématech, nad kterými budete diskutovat, seznámili jste se s lidmi, se kterými se budete minimálně po následujících pět měsíců vídat. Jistě jste si tedy všimli, že pokaždé, když vstoupíte na akci Pražského studentského summitu, získává vaše osobnost jakýsi další rozměr. Najednou nejste jen studentem střední školy s touhou poznávat, dostáváte se do nové role, jejímž prostřednictvím můžete tuto touhu naplnit. Summit je zářným příkladem toho, že život v takovéto dvojí identitě může být na čas i užitečným jevem.

Jakmile se stanete delegátem a vstoupíte do projektu, nezáleží na tom, jakou roli jste měli např. ve škole. Zde můžete začít znovu a způsob je zcela na vás. Buďte na chvíli nekompromisním rétorem, rozumným mediátorem problému mezi státy, iniciátorem diskuze, ustavičným, leč konstruktivním rýpalem či tím,

kdo navrhne nejvhodnější řešení. Zde můžete naplno hrát svou roli a dát vyniknout těm dovednostem, o kterých jste možná ani netušili, že ve vás spočívají. Proto vystupujte, diskutujte, seznamujte se s tématy, kterými budete ve své roli procházet. Poznátky, zážitky a nové dovednosti budou poté patřit jen vám samotným.

Pokud této příležitosti dobře využijete, budete moci lépe obhajovat i své vlastní názory. Vyzkoušejte si, jaké to je, když je vás slyšet, pokud máte co říct.

K tomu vám nakonec mohou pomoci i noviny Chronicle, v jejichž novém čísle najdete kromě informací z Modelů řady zajímavých článků, např. rozhovory s hosty minulého setkání, další díl seriálu *Jak to padalo...* tentokrát věnovaný Maďarsku či recenzi knihy *Persepolis*, jejíž filmové ztvárnění můžete zhlédnout již zítra na Lidsko-právním biografu. Přeji vám, aby jeho čtení, stejně jako celé setkání, pro vás bylo opět novým, příjemným zážitkem!

Jana Hlaváčová

ČTĚTE

Persepolis: revoluce očima dítěte

Nevšední pohled na dění v Íránu po islámské revoluci nám zprostředkuje mladá dívka, jejíž životní příběh se později dočkal i své filmové podoby.

Více na straně 5

Rozhovor s Hynkem Kmoníčkem

S náměstkem ministra zahraničí o české zahraniční politice, reformě OSN i o indickém soudnictví.

Více na straně 6

Úhel pohledu

1/ Jak vnímáš postoj prezidenta Václava Klause, který zaujal k podpisu Lisabonské smlouvy?

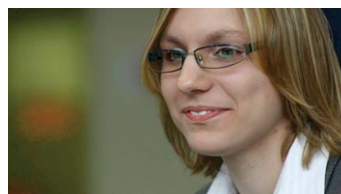
2/ Co si myslíš o tom, že americký prezident Barack Obama dostal Nobelovu cenu míru?

ŠIMON PODHAJSKÝ
WTO

1/ Bez ohledu na můj názor na Lisabonskou smlouvu, postoj Václava Klause k ní byl zcela nesolidní a nečitelný a nadále zhoršil naše postavení v očích dlouhodobých partnerů. Jako hlavní problém vidím další zhoršení již špatného obrazu České republiky v rámci EU po našem problémovém předsednictví.

2/ Na rozdíl od většiny Čechů si myslím, že to dává smysl. Barack Obama již dokázal v diplomatickém světě nastavit zcela novou výchozí pozici pro vyjednávání tam, kde předtím žádný prostor nebyl, i tam, kde byl dosud velmi zúžený. A to je velký přínos pro světový mír. Navíc udělení této ceny dodává jeho činům na váze, i když jako prezident USA by to nemusel až tak potřebovat.

JITKA POHOŘELÁ
GA

1/ Nesouhlasím s ním. Pokud měl Václav Klaus připomínku k Lisabonské smlouvě, určitě s ní měl vystoupit dřív. Současné řešení, kdy pro ČR nebude platit celá Listina základních práv EU, je podle mě nejhorší možná varianta.

2/ Nevím, kvůli čemu ocenění získal. Ve funkci prezidenta je krátce, neměl šanci se nějak zasloužit o mír. A hlavně návrhy na laureáty byly podávány někdy v únoru, v době jeho inaugurace, takže doopravdy nevím, za co cenu dostal.

JAKUB ŽIVANSKÝ
Model NATO

1/ Ústava přesně nespecifikuje, jestli prezident musí podepsat okamžitě či zda si musí ponechat čas na rozmyšlenou. Jeho dřívější podpis ani nebyl možný – ústava zakazuje dokončení ratifikace, pokud o mezinárodní smlouvě jedná Ústavní soud. Naprosto nekorektní od pana prezidenta bylo, že dodatek týkající se Benešových dekretů požadoval až tak pozdě. Trochu jsem očekával vznik ústavní politické krize, kdyby prezident nepodepsal a následně abdikoval, ale to se našťástí nestalo.

2/ Domnívám se, že cenu by si zasloužil spíš někdo, kdo už něco dokázal. Tím samozřejmě nezmenšuji zásluhy Baracka Obamy. Oplývá mnohými pozitivními iniciativami, avšak ty, hlavně kvůli času, většinou nebyly realizovány. Pokud mu ale ocenění dodá na vážnosti a usnadní provedení jeho iniciativ, beru to jako pozitivní krok.

NGUYEN THI ANH THU
Model NATO

1/ Chápu prezidenta Klause v tom, že nepodepsal ihned – bylo důležité, aby se o kontroverzních věcech, které smlouva obsahuje, mluvilo. Měl s tím ale určitě přijít dřív a udělat to čistě a jasně, jak to provedlo například Irsko. Jsme členy EU, proto bychom měli hrát týmově.

2/ Nobelova cena je celoživotní proces – jsou jí oceňováni lidé, kteří celý život k něčemu takovému směřovali. Obama ale ještě nestihl nic dokázat, je teprve na začátku. Myslím, že mu cena ani nemůže dodat větší autoritu, je to spíš nevyhoda, protože na něj mohou být kladeny ještě větší nároky. Jeho popularita není neomezená, po sto dnech v úřadu už ho občané hodnotí kritičtěji.

Host druhého workshopu

MARTIN BURSÍK

Vystudoval ochranu životního prostředí na Přírodovědecké fakultě UK v Praze. Během listopadu 1989 zakládal pobočku Občanského fóra pro Prahu 4 a mezi lety 1990 a 1992 byl poslancem České národní rady. V roce 1998 působil ve vládě Josefa Tošovského jako ministr životního prostředí, v roce 2005 byl zvolen předsedou Strany ze-

lených a o rok později se stal poslancem této strany v Parlamentu. Mezi lety 2007 a 2009 pracoval jako ministr životního prostředí ve vládě Mirka Topolánka. Po volbách do Evropského parlamentu z června tohoto roku odstoupil z čela Strany zelených.

Turecko oslavilo výročí Atatürkovy smrti

Největší zásluhou Mustafy Kemala, kterou dodnes zbytek Evropy nedoceňuje, byla záchrana toho, co zbývalo z pozůstatků osmanského impéria, jež pomalu chátralo již několik staletí. Stal se zachráncem, reformátorem a inovátorem. A to i se vším negativním, co k tomu patřilo. Mustafa Kemal se postavil v roce 1919 do čela osvobozenecých vojsk a díky svému intelektu a vojenskému a politickému talentu zabránil vítězným mocnostem v plánovaném rozparcelování osmanských držav i říše samotné.

Je zajímavé, že ve vývoji Turecké republiky můžeme nalézt několik paralel s Československem. Kemal se svými přívrženci definitivně vyhlásil republiku 29. října 1923, tedy téměř na den přesně pět let poté, co tak učinili „muži 28. října“ v Praze.

Ukončil tak 623 let trvající vládu osmanského rodu. Mimochodem – právě letos v září zemřel Ertugrul Osman – poslední žijící právoplatný následník osmanského trůnu. O svržení svého děda Abdülhamida II. se dozvěděl jako dvanáctiletý chlapec ve Vídni, kde studoval.

KURZ: EVROPA!

Základním cílem Kemalových reforem bylo přiblížení Turecka moderním evropským zemím. Jeho politické vize se staly základem kemalismu, směru založeného na sekularismu, moderním nacionalismu, etatismu, reformaci a populismu. Atatürk není jen otcem Turků, ale de facto také moderní turečtiny – byl jedním z prvních iniciátorů reformy turečtiny, která byla jako turkický jazyk

„zanesena“ arabskými a perskými slovy. Nastartoval tak proces, který prakticky běží dodnes a díky němuž

„Zavedl státní sňatek a všeobecné volební právo. A to i pro ženy – dříve, než většina ostatních evropských zemí.“

je turečtina jedním z nejrychleji se vyvíjejících moderních jazyků. Součástí reformy bylo i zavedení latinky namísto arabského písma. Ze země,

ženy – dříve, než drtivá většina ostatních evropských zemí. Kemal si byl vědom, že Turecko moderní západní demokracie nedožene hned, a proto byl v ekonomice zastáncem silné role státu. Můžeme s trochou nadsázky tvrdit, že realizoval to, na čem dnes zakládá svůj úspěch komunistická Čína – fungující kombinaci plánovaného hospodářství a tržní ekonomiky. Ze stejného důvodu v Turecku až do poválečných dob fungoval systém podobný nám známé Národní frontě, tedy omezený počet politických stran.

SMRTELNÁ POUTA?

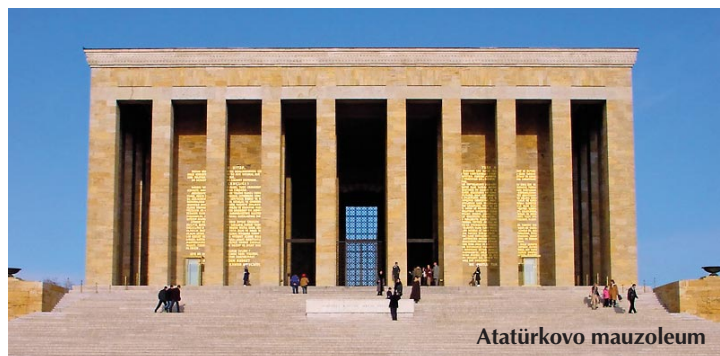
Při širším náhledu zjistíme, že i Kemalova smrt je spojena s mezi-

Pokračování ze strany 1

v řecké Soluni, která byla součástí Osmanské říše spolu s dalšími rozsáhlými územími na Balkáně. Otec, který byl bohatým a významným úředníkem, mu zemřel již v dětství, takže se o něj a jeho sestru Makbule, se kterou si držel celý život úzkou vazbu, starala matka Zübejda. Po ní také Mustafa zdědil na Turka nez-

„Je paradoxem, že se otec Turků narodil v řecké Soluni, která v té době byla součástí Osmanské říše.“

vyklou kombinaci modrých očí a plavých vlasů. Do Soluně se však vinou transferů obyvatelstva podíval naposledy v roce 1912, kdy už byl studentem vojenské akademie.

Atatürkovo mauzoleum

kde bychom na konci první světové války našli téměř stoprocentní analphabetismus, je v současnosti stát s velmi vysokým procentem vzdělaných lidí.

Mustafa Kemal nastartoval také rozsáhlé a do té doby nevídané společenské reformy. Nezakázal náboženství, ale podporoval jeho umírněné formy, zavedl státní sňatek a všeobecné volební právo. A to i pro

válečnou ČSR. Mustafa Kemal totiž zemřel na vážné a dlouhodobé onemocnění jater, kvůli němuž cestou z Německa – tehdejšího osmanského spojení – zavítal v roce 1917 na léčení do Karlových Varů. A tam jen několik týdnů po podpisu Mnichovské dohody zemřel.

Dominik Jandl

STAŇTE SE NOVINÁŘI!

Máte výjimečnou příležitost vyzkoušet si publikační činnost a to právě v summitových novinách Chronicle! Máte zajímavou zkušenost se studiem nebo prací v zahraničí, nevšední zážitky z cest, nebo víte o akci, debatě či projektu, který by mohl zaujmout i ostatní studenty? Sledujete aktuální politické dění na české scéně nebo v zahraničí a máte literární talent? **V tom případě neváhejte a pište na chronicle@amo.cz.** Budeme se těšit!

Ptali jsme se Michala Broži

Pokračování ze strany 1

ovlivňují. Mně osobně vadí po dvaceti letech svobody nejvíc nadále převládající lokální smýšlení. Nejde o to, že by mělo být světové. Myslím, že Česká republika se svou rolí nemůže mít vůči světu nějaká sáhodlouhá prohlášení. Ona se ale zatím nebyla schopna zařadit ani do svého regionu, mezi své sousedy. Ať už jde o Slovensko – ale tam je to spíše dobré – Polsko, Rakousko, Německo či Maďarsko, věnujeme těmto zemím strašně malou pozornost. Moje zkušenost je taková, že Maďaři toho o nás vědí daleko víc než my o nich. Poláci jakbysmet. Ostatně ve vašem Chronicle jsem viděl

tění v EU? Vždyť naše země byla prakticky vždy součástí nějakého většího celku, ať už Svaté říše římské, Rakouska-Uherska či komunistického bloku. A i v meziválečné době jsme byli vázáni jakýmiisi spojeneckými smlouvami a výsledky mírových konferencí.

Možná i právě proto jsme tak osražití, co se naší suverenity týče. K tomu u nás převládá mínění, že suverenity chrání menšího před tím větším. V budoucnu bude otázka suverenity stále častěji vstupovat do mezinárodních vztahů. Každý stát včetně těch velkých na mezinárodním poli svou suverenitu nějak omezuje. Jsou totiž problémy, které nel-

„Každý stát včetně těch velkých na mezinárodním poli svou suverenitu nějak omezuje. Jsou totiž problémy, které nelze řešit tak, že řekneme: ‚promiňte, ale my v tomhle nejedeme, nás to nezajímá, my jsme suverénní stát‘.“

rozhovor s Mariuszem Szczygiel. Mimochodem – ta jeho kniha je úžasná. A je velmi příznačné, že knihu napsal Polák o Čechách. Nevěřím, že by podobnou knihu mohl napsat Čech o Polácích.

Mé zkušenosti jsou podobné. Mám hodně známých z Polska, kteří byli v Praze na Erasmu. A i oni sami mi potvrzují, že opačným směrem studenti téměř neproudí.

Máme totiž problém s tím, co si myslíme sami o sobě. Na jednu stranu jsme občas až příliš jako mistři světa, protože „my ty zkušenosti máme“ a „my víme“. Na druhou stranu si až příliš často sypeme popel na hlavu. Od těchto dvou krajních poloh bychom se měli posunout někam blíže ke středu.

Jak vnímáte debaty o naší suverenitě a o jejím případném rozpuštění

ze řešit tak, že řekneme „promiňte, ale my v tomhle nejedeme, nás to nezajímá, my jsme suverénní stát“. Infekce, HIV, globální změny klimatu, ptačí či prasečí chřipka jsou problémy, které se mohou týkat úplně každého, a pokud se v takovém případě jeden nepodvolí celku, nelze to vyřešit. Bylo by samozřejmě naivní si myslet, že se svět začne řídit kolektivním vědomím. Státy se dále budou řídit především vlastními zájmy. Na druhou stranu se postoje států prostě budou muset měnit. Například otázka klimatických změn je problém, který nelze řešit bilaterálně nebo regionálně. To je globální problém, který se týká nás všech.

V projevu jste mimo jiné zmínil reformu Rady bezpečnosti. Která ze zmíněných hrozeb by podle vás mohla její členy donutit ke svolení

s její reformou? Respektive k tomu, aby se stálí členové vzdali práva veta, což je zásadní otázka, jak jste sám řekl.

Budu teď dost fabulovat. Prostě sci-fi: je klidně možné, že dojde k rozpadu OSN. Jsem ten, kdo za normálních okolností OSN brání – je to moje práce a zároveň si myslím, že nejde, aby nějaký podobný systém jako OSN neexistoval. To je sice již staré klíše, ale je to pravda. Nemůže-

je ale celý svět dál a některé věci přeci jenom trochu vyčpěly. Válka ale zůstává stále hnusná. Když jsem viděl, jak vypadala po válce Bosna a Hercegovina a následně Libérie, znovu a jaksi jinak než teoreticky jsem si to uvědomil. Na druhou stranu si musíme uvědomit, že se už nepíše rok 1945, ale 2009, a že chceme, aby OSN reflektovala dnešek. Něco jako OSN ale bude existovat vždycky.

Ted' si dovolím fabulovat i já. Co by mohlo být tím velkým třeskem, který by přiměl stálé členy Rady bezpečnosti vzdát se práva veta? Írán, Severní Korea či globální změny klimatu?

Doufám, že nepůjde o žádný třesk ve smyslu vojenského konfliktu. Na čem se stávající stav může zlomit, to je otázka. Klima ale může mít větší potenciál, protože jde o komplexní a rozsáhlejší problém než třeba Írán nebo Severní Korea. Každopádně věřím, že univerzální světová organizace jako je OSN bude i do budoucna základem mezinárodní architektury.

Dominik Jandl

Nezkrácený rozhovor najdete na našich webových stránkách.

„Stálí členové se práva veta vzdávat nebudou. Proč by to dělali?“

me ale vyloučit takový třesk, který by ten současný systém nemohl rozložit. Jinak se stálí členové práva veta vzdávat nebudou. Proč by to dělali? Chce to po nich vůbec někdo? Mně se zdá, že ne.

Mluvíte jako klasický zástupce realistické školy mezinárodních vztahů.

OSN je výsledkem druhé světové války. Ideály a hodnoty, na nichž je založena, jsou zásadní. Po 60 letech

ZAPOJTE SE DO DEBATNÍHO PROGRAMU SUMMITU!

Chcete si zlepšit argumentační schopnosti a poznat jiný styl diskuze? Zapojte se do Debatního programu PSS a využijte tuto cestu pro zdokonalení v dovednostech, které se vám budou hodit celý život.

Začínáme již tuto neděli na Gymnáziu Nad Alejí!

Další informace naleznete na www.studentsummit.cz.

Doporučujeme

Revoluce očima dítěte

Černá a bílá. Dvě prosté barvy, které však mohou vyprávět i příběh složité. Příběh jednoho života.

Lenka Matoušková
místopředsedkyně HRC

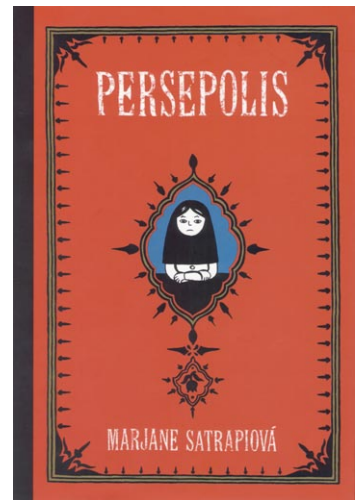
Marjane Satrapiová svůj životní příběh, který nám přináší v knize *Persepolis*, i přesto reflektuje s lehkostí a humorem, a rozdílnost atmosféry panující v islámské republice a v západních liberálních demokraciích

jakékoliv její vydání i v těch největších knihkupectvích.

SEN O SVOBODĚ

Marjane Satrapiová ve své knize naráží na velké dějinné události v Íránu, které za svého života sama poznala. Velké kulturní změny nastaly zejména po islámské revoluci, která měla namísto monar-

chii mrak ortodoxie a očekávaná svoboda a spravedlnost se nedostavila. Namísto toho nastoupil tvrdý náboženský režim, který se dodnes odráží nejen ve vládních systémech a soudnictví, ale i v obyčejném životě každého Íránce. Navzdory dřívějším pokusům o modernizaci se nošení šátků stalo pro ženy opět povinností, hospodářství a mezinárodní obchod se začal hroutit a namísto pokrokovým centrem Blízkého východu se Írán stal symbolem fanatismu a ortodoxie.

chistické autoritativní vlády šáha Rezy Pahlavího nastolit demokratickou a svobodnou vládu lidu. V knize však poznáme onu deziluzi, která nastala po pádu císařského režimu a nástupu teokratické vlády. Náboženství, jedna z hybných sil celé revoluce, v čele s jeho představitelem a dlouholetým odpůrcem šáha ajatolláhem Chomejním, se namísto zachránce stalo vězňem svých věřících a jejich život vrátilo ve vývoji o desetiletí nazpět.

tak přibližuje zcela bezprostředním způsobem.

Tento komiksově podaný příběh je autobiografií malé íránské holčičky, která nahlíží na dějinné a kulturní zvraty v Íránu svými dětskýma očima a logikou. Kniha se stala bestsellerem po celém světě a dodnes je naprosto bezpodmínečně sehnat

Během šáhovy vlády se odbojové hnutí, převážně komunistické a socialistické, nevzdalo myšlenky na nový, demokratický Írán a v tomto duchu podporovalo i revoluci. Nad celý Írán se však poté snesl

PERSEPOLIS V KINĚ

V roce 2007 byl na motivy této knihy i jejího pokračování, *Persepolis 2*, natočen film, jehož autorem je mimo Satrapiové i francouzský režisér Vincent Paronnaud. V origi-

nálním znění můžete slyšet nejen největší hvězdy francouzského filmu, jako jsou Chiara Mastroianni či Catherine Deneuve, ale i amerického herce Seana Penna nebo rockového zpěváka Iggyho Popa. Tento snímek získal po světě řadu ocenění, např. Cenu poroty na Mezinárodním festivalu v Cannes nebo Zlatý glóbus v kategorii Nejlepší cizojazyčný film.

Ohodnotit ho můžete i vy, a to 29. listopadu, kdy bude uveden v rámci Lidsko-právního biografu Pražského studentského summitu. Kromě promítání vás čeká i diskuze s analytikem Blízkovýchodního programu AMO Janem Kužvartem.

MARJANE SATRAPIOVÁ

Tato íránská spisovatelka, ilustrátorka, režisérka a kreslířka se narodila v íránském městě Rašt v roce 1969. Střední školu vystudovala ve Vídni, kam byla poslána rodinou na ochranu před režimem. O čtyři roky později se však vrátila do Íránu a nastoupila na univerzitu v Teheránu, kde studovala obor Vizualní studia. V roce 1994 emigrovala zpátky do Evropy a od té doby již Írán nenavštívila. V současnosti žije v Paříži a věnuje se psaní dětských knih. K jejím nejslavnějším dílům patří knihy *Persepolis*, *Persepolis 2* či *Kuře na švestkách*.

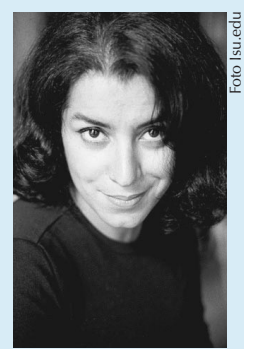

Foto: Isu.edu

PRVNÍ PROJEKCE LIDSKO-PRÁVNÍHO BIOGRAFU JE TADY!

Již zítra budeme v Lidsko-právním biografu promítat adaptaci světoznámého komiksu *Persepolis*. Přijďte se podívat, jaké dětství prožívala Marjane Satrapi v Íránu za vlády šáha Pahlavího, jak vnímala islámskou revoluci nebo válku se sousedním Írákem. A jak se jí dařilo ve Vídni, kam odjela studovat?

To uvidíte již zítra ve 14.00 na Gymnáziu Nad Alejí!
Informace o dopravě na místo najdete na www.studentsummit.cz

Foto: imageshack.us

Rozhovor

S Hynkem Kmoníčkem o OSN, indickém soudnictví i o broucích

Hynek Kmoníček, který v současnosti působí jako náměstek ministra zahraničí, má velmi pestrý životopis. Před listopadem 1989 byl učitelem hudby, později zastupoval Českou republiku při OSN nebo působil jako velvyslanec v Indii. Tu opustil „kvůli komárovi“.

Pracovali jste jako velvyslanec České republiky při OSN právě v době, kdy byla velmi aktuální reforma této organizace a zejména Rady bezpečnosti. Bylo jednání o ní komplikované?

Reforma vznikla trochu jako psychologický vedlejší substrát irácké války. Po roce 2001, kdy jsem přišel do OSN, bylo největším tématem, zda OSN schválí nebo neschválí prezidentu Bushovi druhou rezoluci – tedy, aby válka v Iráku byla z pohledu mezinárodního práva zcela legální nebo zcela bilaterální. OSN se „vzpamatovala“ a druhou rezoluci Rada bezpečnosti jednoduše neschválila.

Pro mnohé státy se ukázalo, že OSN smysl má. Šance na reformu

členové Rady bezpečnosti byli v situaci, kdy by do ní šli, protože na ní měli vlastní historický zájem.

Co by tato reforma přinesla konkrétně České republice? Pokud se nemýlím, tak z našeho regionu je do Rady bezpečnosti vždy zvolen jen jeden nestálý člen, zatímco po reformě by měli být dva. To by tedy znamenalo, že Česká republika by měla reálnou šanci se do Rady spolu s Chorvatskem dostat.

To je jeden z modelů reformy. Nicméně to hlavní, co by to České republice přineslo, je nepřímý užitek – posílení role OSN. OSN, a zejména Rada bezpečnosti – jako nejfunkčnější orgán kromě UNDP – by

byla docela slušná, kdyby se na ní dohodlo všech pět regionálních skupin. Největším problémem v konci se ukázal – a na tom to všechno skončilo – problém africké skupiny. Africká skupina se prostě vůbec nedokázala dohodnout ani na tom, jak se dohodne. Neustále pořádali nějaké summity od summitu k summitu, kam jeden nebo druhý nemohl přijet kvůli velikosti ega někoho jiného. A výsledkem toho bylo, že jsme ztratili měsíc a měsíc, najednou jsme byli před volbou nového tajemníka OSN, a bylo po reformě.

Bylo tam historické okénko dvou, tří měsíců, kdy reforma byla možná, protože skoro všichni dominantní

byla schopná takových akcí, které by mohly být přijímány jako skutečně reprezentativní. Rada bezpečnosti přece dnes reprezentativní není, pouze reflektuje vzorek druhé světové války a ta je přes půl století za námi. Za tu dobu je všechno jinak! Například jeden miliardový stát, tedy Čína, tam je, druhý miliardový stát, tedy Indie, tam není. To je logický nesmysl.

To hlavní, co by nám tedy reforma RB přinesla, by bylo posílení bezpečnostního systému. OSN by byla funkčnější, takže by byla více brána vážně. A protože my jsme malí a propojení se všemi, tak v konci by pro nás byl svět bezpečnější. Kdybychom měli, nedej bože, nějaký pro-

blém, mohli bychom spoléhat na víc, než že tomu OSN jen nedá razítko.

Hovořil jste o Radě bezpečnosti jako o nejfunkčnějším orgánu OSN. Myslíte si, že to platí i v současnosti, když vezmeme v úvahu – jak už jste o tom hovořil – že její složení příliš neodpovídá současnému rozložení sil ve světě?

OSN má spoustu organizací a podorganizací, některé z nich jsou právem kritizovány za to, že jsou do velké míry byrokratické a přetížené. Dvě části OSN jsem vždycky hájil, protože prostě musí pracovat a nikdo to za ně neudělá. Pokud někde hrozí válečný stav a jsou zapotřebí mezinárodní jednotky, kdo jiný, než Rada bezpečnosti to rozhodne? Teprve po Radě bezpečnosti se obvykle probere Evropská unie, NATO a Africká unie. Druhá taková organizace je UNDP, protože ti jednoduše musí sedět v každé vesnici a řešit namísto velkých bank třeba mikrokredit na to, aby ten si mohl koupit druhou krávu a tenhle ještě dvacet kachen. To jsou zdnalivě malé věci, ale skutečný život je právě

mí, obraz OSN je takový, že je to jediná organizace, která zastřešuje jednotlivé projekty vesnici po vesnici. Je také tou, která hovoří s místním panovníkem tehdy, když už s ním nikdo jiný hovořit nemůže. Ten obraz je tam stejně pozitivní, jako je na Západě narušený, protože na Západě vnímáme OSN jako mechanismus pro světovou bezpečnost, ne pro rozvoj. A rozvoj a bezpečnost jsou propojeny. Popravdě řečeno, OSN je mechanismem převodu některých benefitů ze Západu na Východ, z bohatého Severu na chudý Jih. Benefity se dodávají na Jih, zatímco u nás na Severu to posílují naši i mezinárodní bezpečnost. A to je základní obchod v OSN.

Bylo těžké prosazovat na půdě OSN zájmy a stanoviska České republiky?

Těžké to nebylo díky tomu, že jsem tam byl v době, kdy už jsme měli sjednocenou politiku s Evropskou unií. Takže většina jednání nebyla, že bych já, jako český velvyslanec, prosazoval svérázný přístup České republiky vůči 194 jiným státům. Šlo o to ohlídat si český národní

„Víte, co bylo podstatou mé indické mise? Žádní entomologové. Pro obě strany ta dominanta není nějaký brouk, ale ta miliarda dolarů v obchodu.“

součtem takových malých věcí.

Právě tyhle věci rozhodují o celkovém obrazu OSN. Proto je obraz OSN jiný na Východě a na Západě. Když dojedeme do rozvojových ze-

zájem uvnitř Evropské unie. Evropská unie je dominantním plátcem do rozpočtu OSN. Pokud byste si spočítala, co platí Evropská unie, USA a Japonsko, tak tihle tři dohromady

financují 70 % rozpočtu OSN. Myslím, že máme na to, abychom se chovali jako majitel dominantního balíku akcí.

Myslíte si, že otázka lidských práv by měla být jakýmsi ústředním tématem české diplomacie?

Neměla by být dominantní, ale nikdy nesmí zmizet. To, co dnes žijeme, v zásadě vzniklo z otázky lidských práv. Nová politická elita vzešla z lidí, kteří se stali tím, čím se na konci svých životů stali, jenom díky problematice lidských práv. Je to věc i generační – jak generace roku '89 odchází do politického důchodu, tato otázka se dostává do pozadí, a už to není téma, které by bylo automaticky asociováno s českým postojem. Ale já myslím, že lidská práva musí zůstat na stole jako téma i z důvodů bezpečnostních. Třeba

foto byden.cz

čila vláda a nastupovala vláda nová, v té vládě měl být premiérem dnešní ministr zahraničí Jan Kohout a já jsem měl být ministrem zahraničí. Tato vláda přežila zhruba osm hodin vyjednávání, kdy jsem v ministerském křesle nahradil Cyrila Svobodu, který se do něj po osmi hodinách zase vrátil.

Je jasné, že to osobním vztahům v daném okamžiku nepřidá, takže výsledek byl takový, jaký byl. Schopnost politiky vytvářet nečekané spo-

Toto bylo samozřejmě nejvíc viditelné v českých médiích, protože to po pravdě řečeno bylo po sedmdesáti letech poprvé, kdy kvůli nějaké otázce byla česká demonstrace před indickým velvyslanectvím v Praze. V kontextu vzájemných vztahů to ale byla minoritní záležitost.

Mohl byste ten případ přesto trochu popsat?

Byla to situace, kdy z jedné strany bylo nutné brát ohledy na česko-indické vztahy a z druhé strany bylo nutné ty lidi z toho dostat, protože se – ne vlastní vinou – dostali do situace, kdy byli obviněni trestním systémem, který je tak zavalený svými vlastními případy, že to nemá evropské standardy. Samotná indická čísla udávají, že kdyby 1. ledna 2006 indický soudní a trestní systém přestal přijímat jakýkoliv nový případ

směšně po šesti měsících, kdy sedíte v Darjeelingu, ale co je šest měsíců proti dvaceti tisícům let...

Ale víte, co bylo podstatou mé indické mise? Žádní entomologové. Podstatou byl obchod. Naše česko-indické vztahy jsou spíše bezproblémové. Pro obě strany ta dominantní není nějaký brouk, ale ta miliarda dolarů v obchodu.

Z Indie jste se do Čech vrátil přibližně po třech letech, namísto po klasických čtyřech. Byla oním důvodem nabídka pozice náměstka ministra zahraničních věcí Jana Kohouta nebo těch důvodů bylo víc?

Důvody byly dva. Ten hlavní důvod byl, že se v Praze po ministru Kohoutovi uvolnila pozice náměstka. Měl jsem z Indie odejít ještě o něco dřív, ale zůstal jsem tam ještě po dobu předsednictví Evropské unii.

„OSN je mechanismem převodu některých benefitů ze Západu na Východ, z bohatého Severu na chudý Jih. Benefity se dodávají na Jih, zatímco u nás na Severu to posiluje naši i mezinárodní bezpečnost.“

ochrana práv menšin je v bytostném zájmu České republiky, protože my prostě ve světě menšinou jsme.

V roce 2005 vznikl konflikt mezi vámi a tehdejšími šéfy české diplomacie Cyrilem Svobodou. Chcete o tom mluvit?

Rozhodně s tím nemám problém. Odcituji Churchilla: „Muž, který nemá charakter, nemá nepřátele.“ Tak já je našťastí mám.

Tak tedy, právě v době, kdy jste zastupoval ČR při OSN, jste se dostal do konfliktu s Cyrilem Svobodou. Co to pro diplomata znamená, když mu ministr zahraničí projeví nedůvěru? Jak jste na to reagoval vy?

To je chyba systému. K tomu technicky nemůže dojít a je to v tomto ohledu neřešitelná situace. Tenkrát to bylo období, kdy v Čechách kon-

jence a nepřátele je prostě pozoruhodná. Myslím, že dnes jsme s Cyrilem z obou stran srozuměni s tím, že ani jeden z nás se nemohl v té chvíli chovat jinak, než jak se tehdy choval. A pak – já se vždycky směji u jednoho billboardu, protože jeden z prvních lidí, které Cyril Svoboda vyhodil z české diplomacie, byla Jana Hybášková. A když dnes vidím jejich billboard „Dobrý den je, když máme společnou cestu“, ukazuje mi to, že v politice nakonec skoro všichni mohou mít společnou cestu.

Ráda bych se vás zeptala na Indii, ve které jste jako velvyslanec od roku 2006 působil. Řešil jste například poněkud kuriózní případ českých entomologů, kteří se dostali do vážného křížku s indickými úřady. Co nejnáročnějšího jste v Indii zažil?

a začal „čistit stůl“, při současném množství soudců, obviněných a časové náročnosti na jeden případ, by tento stůl od stávajících nedorozumění vyčistili za dvacet tisíc let.

Příště, až budu v novinách číst o nízké rychlosti českých soudů, vzpomenu si na Indii...

My i v této chvíli máme v Indii vězně, který už pět let čeká na zahájení svého soudu. U případu těchto entomologů to v zásadě bylo o tom, abychom dosáhli spravedlnosti u indického soudu, což se do velké míry podařilo, a dosáhli jsme politickým zásahem urychlení procesu. Já vím, že to může vypadat

Ten druhý důvod byl osobně zdravotní, protože se mi tam podařilo chytit horečku dengue, a obvykle, když ji chytíte podruhé, šance na přežití je o dost nižší. Horečka dengue se vyskytuje především v Dillí a to zejména koncem září, začátkem října, takže jsem byl výrazně motivován, abych tam tou dobou už nebyl. A nemělo to nic co dělat se státní politikou, mělo to co dělat s komárem.

Vidíte, že já se od té entomologie stejně nikdy nemůžu vzdát.

Tereza Jermanová

Nezkrácený rozhovor najdete na našich webových stránkách.

MÁTE ZÁJEM O UBYTOVÁNÍ V DOBĚ KONFERENCE?

Zamluvte místo pro členy vaší delegace a to nejpozději do 12. 12. 2009!

Rezervaci potvrďte zasláním e-mailu na adresu radka.nedbalova@amo.cz. E-mail musí obsahovat název státu, počet rezervovaných míst a jméno osoby, která bude za ubytování vaší skupiny odpovědná (např. vedoucí delegace). Prosíme vás také o uvedení kontaktních údajů vámi pověřené osoby (e-mail, telefonní číslo).

Případné dotazy směřujte přímo na Radku Nedbalovou.

Labyrintem etikety

aneb Jak se neztratit ve změti společenských pravidel

Jsem velmi ostýchavý a nevím, jak mám jako správný gentleman doprovázet ženu. Stále se „nosí“ například pouštění do dveří? Adam

Milý Adame, jak si jistě pamatuješ z minulého *La-byrintu etikety*, ve společnosti si nejsme všichni rovni. Tvůj dotaz směřuje přesně tím správným směrem. Žena i mladá dáma, jako společensky významnější, si zaslouží naši náležitou pozornost a úctu. Bude vždy tou, která zaujme lepší místo příkladně v divadle či v kině. Tou, která půjde první do dveří či se kterou nikdy nebudeš mluvit, když právě sedíš a ona stojí. Ovšem i v těchto zdánlivě jednoduchých pravidlech je spousta výjimek, se kterými se na následujících řádcích seznámíš.

Pouštění do dveří je jedním z nejjednodušších pravidel, které bys měl jako správný gentleman dodržovat. Neznamená to však, že přijdeš ke dveřím, pustíš před sebe svou společnici, a dál už se nestaráš. Přece bys nechtěl, aby se s těmi těžkými dveřmi tahala sama. Dveře tedy otevřeš ty, a buď lehkou úklonou či posunkem dáme naznačíš, aby

vstoupila. Místo posunku můžeš použít slovíčko „prosím“, kterým dáš celé situaci ještě patřičný glanc. V tomto pravidle existuje jedna krásná výjimka, která je známá již z dob divokého západu. Stejně jako správný cowboyové vstupovali do saloonu jako první, i Ty při návštěvě restauračního zařízení dámu do dveří pouštět nebudeš. Má to svou logiku. V putyce může právě probíhat nějaká ta chlupatá rvačka, a přeci bys nechtěl, aby na Tvou společnici přiletěla židle či něco horšího.

Pamatuj si ještě jednu zásadu, a to „zásadu pravé ruky“. Ta Ti bude velmi užitečná při jakémkoliv doprovázení Tvé krásnější polovičky. Po Tvé pravé ruce se nachází čestnější místo. To znamená, že i při obyčejné chůzi po chodníku, by měla dáma jít po pravé straně od pána. Když by náhodou byla doprovázena dvěma muži, šla by mezi nimi. Pravidlo pravé ruky také platí na společenských akcích, ovšem s tou výjim-

kou, že pokud by měla dáma sedět na konci řady, sedne si na toto nevhodné místo muž. Stejně pravidlo platí zcela přirozeně také pro jakékoliv další nevýhody, které by z místa po pravici pro dámu vyplývaly. Typicky je to horší výhled na scénu v divadle, podivná či nedůvěryhodná osoba, která by vedle dámy seděla, nebo obyčejné kaluže na chodníku, kterými by se musela tvá společnice brodit.

Chůze do a ze schodů je také upravena pravidly etikety. Pán jde vždy „pod dámou“, tedy v praxi tak, aby ji mohl v případě jakéhokoliv zaškrtnutí či pádu zachytit. Je jasné, že zvláště chůze do schodů se pro pány díky etiketě stává příjemným potěšením.

Poslední otázkou, na kterou se dnes společně podíváme, je pomáhání dámě v šatně. Pamatujme si, že muž vždy pomáhá ženě z kabátu, vystojí řadu u šatny, šatnu zaplatí, a pak teprve uvádí dámu do hlediště. Po konci představení, vyzvedneš, milý Adame, kabáty. Dáma může počkat třeba i ve foyer, a Ty ji pak pomůžeš se obléknout.

Jsem rád, že mnozí z Vás využijí možnosti mi napsat své dotazy. Hned příště se pokusím zodpovědět další z nich.

Dominik Židek

Pro tuto rubriku čerpáme nejen z vlastních zkušeností, ale i z knih a pořadů Ladislava Špačka. S dotazy se můžete obracet na e-mailovou adresu dominik.zidek@amo.cz.

Delegáti píší

3B pro českou zahraniční politiku

Michal Říha
delegát GA

BUDOVATELÉ

– PO SOCIALISMU DEMOKRACIE

Je tomu dvacet let, co si svými klíči Čechoslováci vycinkali svobodu. Zbavením se strany, která nám rozhodovala co a jak dělat, na ně však přešla i zodpovědnost za své okolí. Protože tomu je již dvacet let, tak myslím, že zkušebnímu období již odzvonilo a my bychom se na ty dvě dekády měli podívat trochu kritičtěji. Podíváme-li se okolo, zjistíme, že bontonem v demokratickém zřízení je distribuce sebe sama, tzn. šíření demokracie. Jako mladý stát jsme měli výhodu – zkušenosti s totalitou a předchozí znalosti šíření revolučních myšlenek – zde jsme pouze změnili ideu dokonalého státního zřízení.

BYROKRATI

– 20 LET VÁHÁNÍ

Česká diplomacie je logicky podřízena ministerstvu zahraničních věcí. Zde nejdříve vznikly dva odbory – prosazování lidských práv a šíření demokracie (transformace). Tak tomu bylo na začátku, v období optimismu a nadšení, postupně se však tyto dva odbory sloučily. Otázkou je, jestli z důvodu, že tato odvětví spolu tak těsně sousedí, či kvůli škrtům v rozpočtu nebo z prostého faktu, že mnoho lidí psalo stejné dokumenty jen za použití jiných slov. I přesto za celých dvacet let nevznikl jakýkoli dokument, který by říkal, co je cílem naší demokracie. Zde je samozřejmě myšlen jakýkoli konkrétní cíl, neboť planých slov, deklarací a prohlášení bylo vysloveno

mnoho a nepředpokládám, že jim byl již konec. Naštěstí na rozdíl od jiných se republika nenechala zlákat tolik, kolik toho může zvládnout. Což je vzhledem k zpolitizování tohoto tématu v naší zemi, jakožto rychlého způsobu nabrat si volební body, malý, ale regulérní zázrak.

BYZNYSMENI

– VÝVOZ PŘEDEVŠÍM

Stále tu je ovšem otázka, jestli ony „zlobivé“ státy o naši pomoc stojí. Nesmíme zapomínat na skutečnost, že demokracie (stejně jako socialismus nebo fašismus) je výplodem naší – západní – kultury. Možná krize ovšem nastane až uvalí na tyto myšlenky asijské, africké či jihoamerické státy dovozní cla. To se potom celá transatlantická civi-

zace dostane do skutečné ekonomické recese, protože to je to, co světu dáváme. Demokracie dnes kontroluje většinu vojenské, ekonomické i myšlenkové síly. Demokracie v současné době také zcela autoritářsky diktuje běh celého světa. K tomu všemu je to jakýsi VIP klub, do kterého se dá velice těžko dostat. Každý stát čeká dlouhá cesta, než se přes toho ramenatého vyhazovače dostane až dovnitř. Myslím, že náš stát by mohl pomoci rozdat trochu vstupenek navíc. Přece jenom i naše republika je dostala a je na čase, aby ten dluh splácela. S tím se také zvedám – čeká mě partie kulečníku v mém oblíbeném klubu a nezbyvá mi mnoho času, abych si našel svou členskou průkazku.

O čem jednáme?

Environmentální migrace – problém naší generace?

Rybáři utíkající před stoupajícím oceánem, záchranáři snažící se dostat k obětem povodní uvězněným na střechách svých domovů, tisíce lidí na pochodu do přelidněných měst... To nemusí být jen upoutávka k dalšímu katastrofickému filmu, ale blížká realita. Mezinárodní panel pro klimatickou změnu (IPCC) již v roce 1990 označil jako jeden z největších dopadů změny klimatu environmentální migraci.

Anna Vaněčková
místopředsedkyně CSD

Červený kříž vydal v roce 2001 *Zprávu o světových katastrofách (World Disasters Report)*, ve které je počet environmentálních migrantů odhadnut na 25 milionů. V roce 2050 by mimo své domovy mělo žít až 200 milionů lidí, což znamená jeden člověk ze 45. Proč se tak málo mluví o environmentální migraci?

Environmentální migrace je přesun osob v důsledku výrazného zhoršení životního prostředí v místě jejich původního domova. Její hlavní příčiny by se daly rozdělit do dvou skupin – na klimatické pochody, tím je například zvyšování hladiny moře, a na klimatické události, mezi

jsou nejméně schopné zavádět „ze-lenou“ politiku. Nemusíme se ani dívat do daleké budoucnosti – již dnes je tímto fenoménem postiženo obyvatelstvo severní Afriky a Jižní Asie.

JAK TO BUDE VYPADAT?

Změna klimatu je velmi komplexní děj, který se dá těžko předvídat. K tomu se přidává ještě variabilita rozhodnutí lidí, které z domovů žene moc přírody – stačí se podívat na náš malý příklad na začátku článku – někteří lidé zůstávají na zalitých místech do poslední chvíle a riskují své životy. Samozřejmě do výzkumu změny klimatu, vývoje hybridních motorů a využívání alternativních zdrojů se investovalo již mnoho finančních prostředků. Jenže širší společnosti uniká fakt, jak málo peněz

Foto unmultimedia.com

by se migrace vyvolaná touto změnou dala zvládnout. Probíhala by totiž zejména v rámci regionu, z venkova do měst.

„Něco mezi“ je stav, kdy by se oteplování pohybovalo od 2 do 2,5 °C za století. V tomto případě předpokládá vážné ohrožení hladem pro 150–550 milionů obyvatel a ohrožení 10–170 milionů obyvatel přímořskými záplavami. Lidé by se mohli začít přesouvat i mezi regiony.

Poslední scénář počítá s možností, že lidstvo bude stále používat fosilní paliva jako hlavní zdroj energie. Došlo by k maximálnímu nárůstu populace a při migraci by byla prolomena i hranice mezi regiony. Tato poslední možnost by měla dopady i na Českou republiku, které se zatím environmentální migrace díky mírnému klimatu téměř nedotýká.

nosti nebo politickému přesvědčení. Není tedy zohledněna možnost migrace z důvodu vážného zhoršení životního prostředí. Často také lidé měnící domovy kvůli přírodě zůstávají v daném státě a nepřekračují hranice. U uprchlíka se předpokládá návrat domů, ale nemůže se vrátit ten, jehož dům zmizel, když se zvedla hladina moře. Bylo by nutné změnit definici – právníci se k tomuto řešení však příliš nekloní.

Slovo „migrant“, které používají odborníci, na druhou stranu zcela nevyjadřuje situaci postižených lidí, a navíc přináší zabarvení dobrovolného odchodu. Při hurikánu Katrina se v novinách psalo o „climate evacuee“, ale toto označení lze použít spíše při živelných pohromách.

JAK DÁL

Již dnes totiž dochází k environmentální migraci například v Keni – vlivem změny množství srážek se zhoršila zemědělská produkce a obyvatelé se proto začali přesouvat do měst a překračovat hranice ze strany nomádských kmenů, což zhoršilo vztahy s okolními státy. Číňané žádající o azyl v Česku uvádějí životní prostředí jako jeden z vedlejších důvodů migrace. Je potřeba si uvědomit, že lidé, kteří se přemístí ze „špatné“ oblasti, způsobují zhoršení situace v místě, kam přijdou. Je tedy potřeba přinést tento bod na jednací

UPRCHLÍK NEBO MIGRANT?

Ač se nám může zdát, že tato dvě slova jsou téměř synonymní, z pohledu mezinárodního práva nacházíme velké rozdíly. Vystává otázka, jaký status by lidé, které z domovů přinutila odejít příroda, měli požívat.

Kampaň informující o environmentální migraci často používá slovo „uprchlík“, které dodá celému problému urgentnosti. Současně se tímto aktem snaží zdůraznit nedobrovolnost odchodu z domova a nutnost se stěhovat. Jenže v Ženevské

Foto unmultimedia.com

kteří patří povodně nebo hurikány. Environmentální migrace se liší od pohybu obyvatelstva, který jsme znali doposud. Její nebezpečí spočívá v rychlosti změny a ve vysokém počtu zasažených obyvatel. Stejně jako u politických uprchlíků se předpokládá, že z důvodů klimatické změny by nejvíce migrovali obyvatelé rozvojových zemí. Odcházel by tedy ze zemí, které za znečištění nesou nejmenší odpovědnost a současně

jde do bádání o dopadech změny klimatu na nás – obyčejné smrtelníky.

Při pohledu do budoucnosti migrace se netvoří předpovědi, ale možné scénáře. Jan Pretel, zástupce České republiky v IPCC, sestavil tři pravděpodobné scénáře, ve kterých zohlednil možný vývoj klimatu. První, socioekonomický scénář, je nejoptimističtější. Předpokládá nárůst teploty o 1,5 °C za 100 let, přičemž

„Číňané žádající o azyl v Česku uvádějí životní prostředí jako jeden z vedlejších důvodů migrace.“

konvenci z roku 1951 je pojmem „uprchlík“ definován ten, kdo překročí hranice z důvodného strachu z perzekuce kvůli rase, víře, národ-

stůl a začít něco dělat. OSN už přišla s podpůrnými programy, teď je řada na veřejnosti a politikách.

Jak to padalo...

Seriál o pádech komunistických režimů v zemích střední a východní Evropy

Následující dvoustrana vám nabízí druhý ze série článků o pádech komunistických režimů v Evropě na přelomu osmdesátých a devadesátých let, tentokrát věnovaný Maďarsku.

MAĎARSKO

Jen málokterá země ve střední Evropě je pro nás z nejrůznějších důvodů tak vzdálená a nečitelná jako Maďarsko. Mluví se v ní jazykem, kterému ani za mák nerozumíme, z jejich kultury známe tak leda gastronomické speciality a víme, že se dnes nacházejí v hluboké ekonomické propasti. Je to škoda. Přijměte proto naši nabídku na výlet do historie, při kterém poznáte, jak fungoval a padal komunismus v zemi, kde podle měřítek socialistického Československa „pořádný komunismus“ vlastně ani nebyl. Vítejte v Maďarsku v roce 1974, uprostřed období označovaného jako gulášový komunismus – nikoliv pro svou ostrost, ale proto, že se v pomyslném kotli vařilo z nesourodých surovin komunismu a kapitalismu.

NEJVESELEJŠÍ BARÁK SOCIALISMU

Naše poznávání začínáme na Silvestra roku 1974 u televizních obrazovek, kde můžeme sledovat varieté předních maďarských umělců. Jeden z nich, Géza Hofi, populární v Maďarsku asi jako Vladimír Menšík u nás, zasedá k šachovému stolku, kde naprosto skvěle paroduje Jánose Kádára, ikonu komunistické strany. Člově-

ka, který právě stojí v čele socialistického Maďarska, a snaží si budovat pověst silného, avšak oblíbeného vůdce. Hofi alias Kádár vysvětluje hru pěšáků, celý systém složité strategie, i s narážkami na postavení socialismu ve světě, a své představení ukončuje přáním úspěšné koncovky a dobrého zdraví, což na diváky uprostřed komunismu působí jako červený hadr na býka. U nás v té době něco naprosto nepředstavitelného, ovšem v Maďarsku zcela běžná věc, která měla fungovat jako určitý „ventil v režimu“. Ostatní čelní představitelé socialistického bloku to absolutně nechápou a hanlivě častují Maďarsko termínem použitým v mezititulku.

CHCETE DO SVĚTA? VYSTŮJTE SI ŘADU!

Gulášový komunismus se nevyznačoval pouze tím, že v průběhu 70. let bylo v Maďarsku umožněno soukromé vlastnictví a vyskytoval se zde poměrně rozvinutý soukromý sektor včetně zahraničního kapitálu. Maďaři mohli kromě toho více svobodně cestovat do zahraničí.

Zkusme si tedy na naší cestě v historii zažádat o výjezdní doložku, řekněme do Jugoslávie. Je jaro 1985, stojíme v dlouhatánské řadě a vyhlížíme, s jakými výrazy vycházejí ze dveří úřadu ostatní žadatelé. „Proslychá se, že příští rok, nejpozději za dva, bude možné cestovat úplně volně“, světuje se nám jeden z nich a dodává, že během dneška zatím neslyšel o nikom, kdo by doložku

nezískal. Je to tak, stačí vystát celodenní řadu a nebýt očividným nepřítelem režimu, a pas s vytouženým razítkem mají čekatelé v kapse. V ostatních socialistických zemích to zní jako sen.

POLITICKÉ REPRESÁLIE

Abychom však nepodlehli dojmu, že Maďarsko bylo jen s nepatrnými omezeními státem pro občany zaslíbeným, zavítejme do vzpomínek Jánose Berecze, významného ideologa maďarského režimu v 90. letech. „Informace o represáliích jsme dostávali po kapkách. Kdyby je byli poskytovali jako teď v posledních letech, tedy kompletní a podrobné, tak bych měl určitě jiný názor. Vždy jsme dostali částečné komuniké

„72 % Maďarů hodnotí, že se jim dnes žije hůře než za éry komunismu.“

nebo důvěrnou informaci o rozhodnutích soudů a o tom, že soudní verdikty byly vykonány. Popravdě mnou otrásla jenom zpráva o popravě Imreho Nagye a jeho přátel, ale tehdy jsem už překonal pocit, že musím tuto loď opustit.“

Jako každý komunistický režim, i ten v Maďarsku, má na svědomí tisíce obětí, ale jak je zřejmé ze vzpomínek J. Berecze, maďarský režim se, na rozdíl od jiných komunistických zemí, těmito politickými vraždami nechlubil. Vzpomeňme v této souvislosti na medializovaný proces s Miladou Horákovou nebo generálním tajemníkem KSČ Rudolfem Slánským.

POHŘEB PO 31 LETECH

Nebudeme při našem cestování v čase zkoumat jednotlivé snahy

opozičních sil o změnu režimu, a to i z toho důvodu, že v Maďarsku má významnou úlohu na konci komunismu kromě „tlaku ulice“ také samotná vládnoucí strana. Ta v červnu 1989 dovolila důstojné pochování

ostatků Imre Nagye a jeho druhů, kteří byli v roce 1958 popraveni za organizaci známého povstání z roku 1956. Tento akt se změnil v celonárodní happening za účasti 300 000 občanů. Opoziční předák Viktor Orban nad Nagyovou rakví prohlásil: „Budeme-li důvěřovat své duši a své síle, můžeme skoncovat s komunistickou diktaturou. Budeme-li rozhodní, můžeme stranu přinutit ke svobodným volbám.“

Vládnoucí garnitura na základě značného společenského tlaku pochopila, že i vzhledem k vývoji v ostatních socialistických zemích není v jejích silách nadále si udržet moc v současné podobě, a pokusila se o změnu. Postupně uvolňovala další symbolické bariéry. Na počátku května 1989 odvolala Jánose Kádára ze všech veřejných funkcí a v létě téhož roku přispěla k „demonžaci železné opony“, když otevřela hranice s Rakouskem. Přestože vládnoucí elita mohla chod dějin zásadním způsobem ovlivnit, rozhodla se silovou složku nepoužít. Důvody shrnul János Berecz, jeden z předních komunistů této doby: „Řešit společenské otázky ozbrojenou silou je nemožné. Pokud existuje společenské napětí, krize a tak dále, je třeba hledat jiné východisko a ne se opírat o bajonety.“

Na konci října 1989 tedy došlo ke změně Ústavy, byla deklarována základní lidská práva a politické svobody, a země se stala republikou bez přídomku „lidová“. Systém státního socialismu byl tímto aktem zrušen

jak fakticky, tak principiálně, a nejen díky tlaku veřejnosti, ale také díky „sebedestrukční“ politice maďarských komunistů. Co je k tomu vedlo? Odpověď nám nabízí polito-

log Jacques Rupnik: „Domnívali se (*komunisté, pozn. red.*), že změní moc a současně ji podrží. Není však možné, aby se totalitní moc dala na útek kupředu, protože ztrácí své tradiční základy a svou identitu; poddřívá si větev, na které sedí.“ Stejně jako Michail Gorbačov svou perestrojkou, i maďarští komunisté chtěli reformovat režim, který však byl konstruován tak, aby byl odolný vůči jakýmkoliv změnám – režim, který nebylo možné reformovat. Rozhodli se dynamizovat to dobré, co skrývalo socialistické uspořádání, avšak v socialistickém režimu se toho dobrého skrývalo po čertech málo. A tak pokus o změnu nemohl skončit jinak, než pádem režimu.

SLADKÉ VZPOMÍNKY

Již v roce 1991 koloval Budapeští vtíp, že se Józsefovi Antalovi, prvnímu maďarskému demokraticky

zvolenému premiérovi, podařilo za dva roky jeho vlády to, co se Kádárovi nepodařilo za 40 let – aby si lidé oblíbili socialismus. Je to dáno především tím, že běžní Maďaři nevnímali gulášový komunismus úplně negativně a žilo se jim v něm, díky sociálním výhodám, poměrně dobře. Tyto vzpomínky vydržely Maďarům až do současnosti – vždyť podle průzkumu Pew Research Cen-

ter z října letošního roku 72 % Maďarů hodnotí, že se jim dnes žije hůře než za éry komunismu.

Nezbývá tedy než zmínit přání historika L. Kontlera: „Událostmi na přelomu 90. let se začala naplňovat touha Maďarska prosadit svou prozápadní orientaci. Nezbývá než doufat, že nebude zapotřebí začínat ji znovu.“

Dominik Židek

JAK PLYNUL ČAS

- 1956** protikomunistické povstání, které vyvrcholilo vstupem sovětské armády na území Maďarska za účelem udržení komunismu v zemi
- 1988** odvolání Jánose Kádára z funkce generálního tajemníka strany
- 1989** v červnu se koná jedenáctihodinový pohřeb I. Nagyze za účasti 300 000 občanů, který předznamenává ohromný společenský tlak na změnu režimu
- 1989** v říjnu je schválena demokratická Ústava zajišťující základní lidská práva a politické svobody
- 1990** na jaře se konají první svobodné volby

O maďarském přechodu k demokracii s politologem Stanislavem Balíkem

Jak ostatní socialistické státy vnímaly specifický maďarský komunismus, jak se s liberalizačními tendencemi vypořádával Sovětský svaz, a jak je to s maďarským nacionalismem? Na tyto i další otázky odpovídal Stanislav Balík.

Pokračování ze strany 1

A pohled ostatních států socialistického bloku byl podobný?

Když se zaměříme příkladně na Československo, tak ten vztah byl tak trochu zvláštní. Naši komunisté z toho modelu samozřejmě nadšení nebyli, nebylo to však nic, kvůli čemu by vyvolávali nějaké ostré mezinárodní rozpory, hádky apod. Koneckonců naše spoluobčany nechali jezdit do Maďarska na Balaton, aby viděli něco jiného, liberálnějšího.

Na druhou stranu je zde potřeba říct, že gulášový komunismus byl vykopen obrovskými půjčkami, obrovskými státními dluhy a ekonomická situace Maďarska byla při nástupu demokracie z hlediska především zahraničních závazků daleko horší než například v Československu. A to, že (*Maďarsko, pozn. red.*) dnes skončilo, jak skončilo, že se hovoří o státním bankrotu a o obrovských řezech naordinovaných Mezinárodním měnovým fondem, tak to má své kořeny mimo jiné právě v situaci před rokem 1990.

Když se podíváme na situaci právě v roce 1989, byl tlak občanů,

společnosti a kulturních vrstev na pád režimu stejně silný jako v případě Polska či Československa?

Ta situace byla prakticky stejná. V Maďarsku byl tlak možná ještě

„To, že dnes skončilo, jak skončilo, že se hovoří o státním bankrotu, tak to má své kořeny mimo jiné právě před rokem 1990.“

trochu větší, právě proto, že Maďaři měli možnost nahlížet do některých sousedních zemí, kde mohli vidět, kam může vést tržní hospodářství v porovnání s hospodářstvím socialistickým. Takže ano, Maďarsko je příkladem par excellence „tlaku zdola“ na změnu politického režimu. Koneckonců přenesení ostatků Imre Nagyze v červnu '89 bylo spojeno s obrovskými masovými lidovými protesty a demonstracemi.

Maďarská socialistická dělnická strana, obdoba naší KSČ, se po roce 1989 jakýmsi způsobem převtěla a slaví dnes vcelku značný politický úspěch. Čím to je?

Ono to nebylo nic výjimečného, ba dokonce to, co je u nás, tedy to, že se komunistická strana netransformovala, nezměnila název a byla de facto dvacet let odříznuta od reálného výkonu moci, je zcela výjimečné v celém východním bloku s výjimkou Ruska. To, co se stalo v Maďarsku, je zcela typické pro střední a východní Evropu, kdy kádry v té době řekněme čtyřicetileté,

technokraticky naladěné uvnitř komunistické strany, ucítily příležitost, tu stranu sociálně-demokratizovaly, a vlastně v Maďarsku se již po třech

letech dostaly k moci, a podléjí se na ní i dnes.

Na závěr trochu z jiného soudku. Myslíte si, že současná, především pravicová, radikalizace maďarské společnosti může mít nějaké vážnější pokračování?

Záleží na tom, jak silný bude konkrétní příklon maďarské společnosti k radikálním stranám. Víme, že dnes tam má přibližně dvánáctiprocentní úspěch formace, která je primárně nacionalistická, než primárně pravicová. Myslím, že to není něco, čeho bychom se měli do budoucna zásadně obávat. Navíc v této zvláštní situaci, kdy hraje velkou roli obrovská maďarská menšina v řadě okolních států, je zobecnování velmi složité.

Dominik Židek

STANISLAV BALÍK

Vystudoval historii na Filozofické fakultě MU v Brně, a také politologii na tamější Fakultě sociálních studií, kde byl v roce 2008 úspěšně habilitován. V současnosti působí na své alma mater jako vedoucí Katedry politologie, a je také výkonným ředitelem Centra pro studium demokracie a kultury. Vědecky se specializuje na moderní českou politiku, na komunální politiku a na teorii nedemokratických režimů.

Model OSN

Rada bezpečnosti – SC

První workshop začal tradičně představením jak delegátů, tak předsednictva. Poté dele-

gáti vyslechli přednášku vedoucího Informačního centra OSN v Praze Michala Broží na téma misí OSN a do-

zvěděli se například, jak náročné je peacekeepingovou misi zformovat, a s jakými problémy se potýká na místě. Po přestávce dostala prostor uvolněnější aktivita. Delegáti se pomocí otázek kladených kolegům pokoušeli uhádnout významné osobnosti mezinárodní politiky. V poslední části měli delegáti možnost vyjádřit svůj názor na to, co je v současnosti nejpálčivější problém mezinárodních vztahů. Diskuze se nakonec stočila k Severní Koreji. Objevily se různé přístupy k řešení, od zastavení veškeré humanitární pomoci a podnícení tak revoluce zevnitř, k myšlence větší spolupráce se severokorejským režimem. Během této diskuze velvyslanci dokázali, že mají o mezinárodním dění povědomí, a že jsou schopni konstruk-

Program:

- prezentace
– úvod do mořského práva;
- přednáška a prezentace na téma geopolitika námořních tras;
- jednání nad dohodnutým bodem agendy.

tivního jednání, čehož snad využijí při projednávání agendy.

Na druhém workshopu čeká delegáty přednáška o námořním právu. Tentokrát už nebudou vyjadřovat názor svůj, nýbrž názor státu, který zastupují. Téma vlastního jednání však nebude určovat předsednictvo, ale delegáti se na něm mezi přípravnými setkáními dohodnou sami.

Valné shromáždění – GA

Valné shromáždění započalo svůj druhý rok existence na půdě Pražského studentského summitu. I letos slibuje velmi všestranný a rozmanitý program.

První workshop se nesl v seznamovacím duchu – úvodní slovo patřilo předsedkyni Lucii Pávkové a po nezbytném představení se naši delegáti zhostili role příslušníků kmenů imaginární rozvrácené země bojujících o moc. Tu mohli získat pouze stabilizací země, čili vyděláním peněz, stavěním budov a obchodováním s okolními frakcemi. Komu se peněz nedostávalo, měl možnost navštívit černý trh. Právě problematika rozvrácených zemí byla tématem prvního workshopu. I dnes se budeme tímto tématem dále zabývat.

Po zklidnění situace v naší fiktivní zemi se delegáti přesunuli do

cemi k práci delegáta a agendě. A jak vnímal dění v regionu Evropy Matouš Hruška zastupující Velkou Británii?

Nejprve další krátké představení se a pak přednáška o práci delegátů. Členové regionu Evropy si budou nepochybně pamatovat nový pojem, který představilo předsednictvo. „Kdo

je tzv. ‚Velkým delegátem‘? Odpověď zněla optimisticky: „Může to být každý z vás!“ Aktivita však byla nejen kázána, ale i žádána. Neprověřovaly se jen faktografické znalosti, ale poukázalo se i na hodnoty jednotlivých delegátů a jejich pohled na otázky mezinárodní diplomacie. Naším úkolem byla například inter-

pretace textu o další fiktivní rozvrácené zemi a seřazení aktérů tamějšího konfliktu podle morální stránky jejich činů. Řešila se řada závažných otázek: je například přednější právo na sebeurčení národů nebo princip územní integrity? I to je „dení chléb“ delegáta.

Program:

- problematika zhroutených států;
- shrnutí Jednacího řádu;
- jednání v regionech.

svých regionálních skupin, kde program pokračoval dalšími informa-

Rada pro lidská práva – HRC

První setkání delegátů na půdě Rady pro lidská práva se neslo v duchu seznamování – s předsednictvem, s delegáty i s tematikou. V úvodní části si pomocí jednoduchého kvízu delegáti udělali představu, koho najdou v předsednictvu svého orgánu. Poté se také díky jednoduché hře seznámili i mezi sebou. Dále se představili i čtyři

studenti vysokých škol, kteří s námi spolupracují z pozice zástupců neziskových organizací a Úřadu vysokého komisaře OSN pro lidská práva.

Úkolem druhé části bylo uvést vyslance do problematiky lidských práv. Delegáti dle svých preferencí sepisovali seznamy základních práv, která jsou podle jejich názoru nepostradatelná pro společnost, ve které by chtěli žít. Mezi vybranými právy se našla jak ta všeobecně přijímaná, tak i práva nová pojmenováním i obsahem.

Poslední část odpoledního programu byla věnována otázce trestu smrti. Po interaktivním úvodu si řečnickým „ping-pongem“ delegáti také vyzkoušeli obhajování názoru, za kterým zrovna oni sami nemusí

stát. Delegáti, přestože se mnozí z nich jednání Rady účastnili poprvé, se velice dobře zapojili a my doufáme, že do budoucna neusnou na vavřínech a jejich aktivita bude pouze stoupat a zlepšovat se spolu s nabýváním nových znalostí.

Na druhém workshopu se bude věnovat lidským právům v jejich různých aspektech, opět se vrátíme k problematice trestu smrti a delegáti budou tentokrát sami volit konkrétní téma ke druhému bodu agendy.

Program:

- řešíme případy porušování LP aneb „Kdo zodpoví otázku: dostál stát svým závazkům?“;
- jednání Rady k problematice trestu smrti;
- jsou lidská práva opravdu univerzální a přirozená?;
- volba druhého bodu agendy.

Hospodářská a sociální rada – ECOSOC

Po doslova květnatém představení předsednictva Hospodářské a sociální rady následovala přednáška určená zejména začínajícím delegátům, která poskytla informace typu „proč je nutné mít

ré stanovisko a zároveň nebyť obviněn z plagiátorství“.

Hostem v Hospodářské a sociální radě byl Pavel Hnát z Katedry světové ekonomiky VŠE, který nejen že srozumitelně rozebral důvody vzniku současné globální hospodářské krize, ale dokonce dokázal zodpovědět i tak zapeklité dotazy, jako například „co se stane, až nikdo nebude mít peníze?“.

Co se dnešního setkání Rady týká, v úvodu rozebereme úskalí Jednacího řádu a také otázku, jak jej využít pro uskutečnění svých zájmů. Tuto novou praktickou dovednost delegáti budou moci záhy uplatnit při jednání o bodu agendy Dopady pandemií na světové hospodářství. Faktické informace k tomuto jednacímu

černé ponožky k pánskému společenskému oděvu“ či „jak napsat dob-

rodu poskytne přednáška. Reálněmu pochopení pandemické situace

poslouží interaktivní hra s názvem „Sežeň svoji vakcínu“.

PERLIČKY Z JEDNÁNÍ

Jan Walter: „Proč se Green Room jmenuje Green Room?“

Delegát USA: „Je to barva nejdůležitější bankovky na světě...“

JW: „České stokruny?“ **WTO**

„Státy sice řeknou, že odzbrojí. Ale může se stát, že si nějaký stát uchová nějakou hlavici, kdyby náhodou.“ **Delegát Libye, SC**

Delegátka měla zopakovat po předchozím delegátovi, že má rád vycházky a „hanging out with friends“. Trošku to zkrátila a prohlásila, že dotyčný delegát má rád „hanging friends“. **NATO**

Komise pro udržitelný rozvoj – CSD

Na prvním přípravném setkání jsme mluvili především o tématech týkajících se udržitelného rozvoje. Zajímavá byla zejména interaktivní hra, během níž se rozvinula diskuze o správnosti zákazu nošení šátků ve školách ve Francii. Při debatě vynikli například delegáti Francie, Litvy a USA.

Program:

- odborná přednáška k prvnímu bodu agendy Enviromentální migrace;
- přednes stanovisek;
- diskuze;
- Jednací řád.

První workshop byl v lečtem pro většinu delegátů CSD výjimečný – poprvé si zvedli svůj hlasovací štítek, poprvé vyslechli odbornou přednášku na půdě Summitu od našeho vzácného hosta Michala Procházky o udržitelném rozvoji. Poprvé se také postavili před plénum Komise a vyslovili svůj názor na kontroverzní výroky. A nutno říct, že v tom posledním se jim dařilo a debata jen

málokdy vázla. Doufejme, že i na dnešním workshopu budou stejně aktivní, když budou zastupovat národy svých států.

Dnes si delegáti vyslechnou odbornou přednášku k prvnímu bodu agendy a zároveň přednesou stanoviska svých států k probírané prob-

lematice. Očekáváme diplomatickou diskuzi, proto se delegáti také podrobněji seznámí s Jednacími řádem.

Světová obchodní organizace – WTO

Tak jako ostatní orgány začala i Světová obchodní organizace představováním, které proběhlo velmi příhodně podle principu multilaterality. Slovo si totiž vzali nejen členové předsednictva,

ale také všichni delegáti. Následně přišel náš první host Jan Walter, který ve své zeširoka pojaté přednášce promluvil o WTO a jejích principech a zahrnul v ní i důležité informace o mnohostranném obchodním sys-

tému a jeho vývoji. Poté na tato témata a ještě mnohá další proběhla mezi ministry a Janem Walterem velmi zajímavá diskuze.

Po diskuzi následovala rozsáhlá kuloární jednání, během nichž se

delegáti dle svých států rozdělili do vyjednávacích skupin, se kterými je v reálných jednáních WTO hojně operováno. Zástupci členských států si v těchto skupinách dohodli klíčové priority, které plénu následně

Program:

- přednáška ekonoma Martina Slaného;
- prezentace bodu agendy – Exportní podpory v zemědělství;
- diskuze nad bodem agendy.

prezentovali v obecné rozpravě. Pro své stanovisko si indický ministr dokonce vyžádal ještě mimořádné vystoupení po oficiálním ukončení diskuze.

Na příštím přípravném setkání čeká ministry již první z bodů agendy ve znění Exportní podpory v zemědělství. Ministři a ministryně se samozřejmě mohou těšit na zajímavého hosta.

Model NATO

Step by Step

During the first workshop, the delegates managed to build three keystones of successful participation at the Prague Student Summit.

First of all, they got to know each other on a personal basis. This was achieved not only by two ice-brea-

not written on the placards, the names of delegates were used instead.

Secondly, they learnt the basics about the Alliance's history and its aims thanks to an interactive lecture, a crossword, and a quiz.

Thirdly, they encountered the peculiarities of a political discussion while

"Throughout the workshop, the students spoke for themselves, not on behalf of 'their' countries."

king games, but also by clever tactics adopted by the NATO team: throughout the workshop, the students spoke for themselves, not on behalf of 'their' countries. The names of NATO member-states were

discussing nuclear disarmament.

During the following workshop, the participants are going to continue exploring the complex world of NATO – this time they will learn about the New Strategic Concept.

A lecture on this subject will be given by a special guest, Mr. Petr Zlatohlávek, the Executive Director of the NATO Information Centre.

They are also going to improve their negotiating skills in an inter-

active negotiation game. A full-scale Ambassador must be skilled not only in argumentation, but also in bargaining, and those are two very different things.

Delegates' zone

Direction: Prague–Brandon–Prague

Alena Zikmundová
Model NATO

I was sitting at the airport in Prague, Czech Republic, Central Europe, on August 9, 2008, and I stared through the glass onto the runway. This was not a nice day, nowhere near perfect summer weather. The grey sky hinted a lot of rain lately. I felt empty.

I received a text message from my best friend. She was going to miss me. I knew it would be the same for me. There is something close about the two of us nobody from outside can relate to. Whenever I am talking, she knows what I mean, as if she could read my thoughts.

GOODBYE, HOME

The wet grass by the airport, the gray, rainy day as if crying because of my departure was going to be my last memory of home for a while, a long while. My eyes became itchy. I did not want to cry. I fought the tears... My eyes were hurting already and anything could have started me. Tears were already formed,

but I won. There were not going to be any tears for missing home the whole time. It would not help anyway. And this proved to be the worst moment of the whole experience.

The conclusiveness of my future ten months sank deeply into my head. "I really am leaving. My family and my friends are staying here, home. What if I don't like it there? What if something bad happens? What if I don't understand? What if... anything?" All these possibilities went through my mind.

I tried to distract myself. I read through the notes dad gave me about the next airports I was going to lay over at and went over my an-

swers for the visa interview in the US. For one thing, I was well prepared. Yes. Visa interview was another thing that reminded me of my final destination. Brandon, Florida, the United States of America, was supposed to become my base for the duration of a school year. I was not scared, fear does not quiet describe the weird tension. I did not have any clue what to expect. I hate to admit to it – it was intimidating.

THE WORRIES

At the time, I knew my English was not good. It was more like bad. I could understand maybe half of the sentences in an English spoken movie, but my reaction time was

Continued on page 16

DŮLEŽITÉ TERMÍNY NA PRAŽSKÉM STUDENTSKÉM SUMMITU!

- 3. workshop – 19. 12. 2009
- 4. workshop – 30. 1. 2010
- 5. workshop – 20. 2. 2010
- konference – 19. 3. – 22. 3. 2010

Continued from page 15

long. Incredibly long. Most people would not have the patience to listen to me long enough so I can form my answer, as I was about to learn.

TAKING OFF TO THE UNKNOWN

Time slowly reached the moment I have been waiting for, been anxious about, worried about, and excited about the past month. It was officially happening. I boarded the plane from Prague to Dusseldorf. Even though I did not sleep much at

I still could not sleep, even though that was exactly what I planned to do. When I found out it was not going to happen, I decided to watch the movies they showed. I remember one of them was Kung-fu Panda, kind of crazy, but almost funny. Another one was a romantic story that just wasn't any different from all the other ones I have ever seen. All incredible challenges were amazingly (favorite American word) overcome and they lived happily ever after... Until the divorce, maybe? I don't

time, I arrived to Tampa at 5.00 PM Eastern America time. After a long day of traveling I felt sick and exhausted.

THE NEW BEGINNING

Getting to Tampa Airport was a huge relief. It meant that the traveling part of the 'challenge' was overcome. The worst part was that now I had to make a first impression. After fourteen hours on planes and foreign airports, the most exciting thing I was looking forward to was sleep.

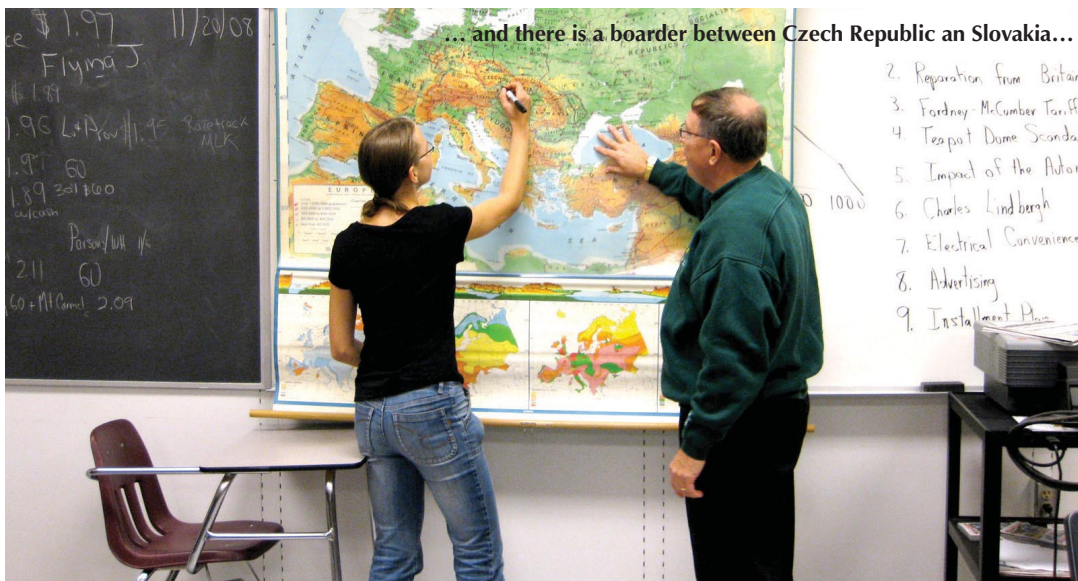
member of the welcoming committee was. I knew I would forget all their names, but I tried to remember. My memory for names is horrible, and being tired made me even more helpless.

AND WHAT DO YOU ALIENS DO FOR FUN?

One of the girls, the one who was going to go to the same school as me, tried to talk to me. I could tell she heard a lot of stuff already. It was hard to guess how much I needed to repeat. "What do you do there for fun?" she asked me, 'there' meaning Czech Republic. I had no idea what to answer. What does she think teenagers anywhere do for fun? There can be millions of things you can do. I never thought being a teenager was much different based on where on the planet you were. I answered slowly, trying to find out what she was looking for.

EXHAUSTED

When the luggage from our plane made it to the leaving area we got up and went to pick mine up, so we could leave the airport. My company asked me if I was hungry, hoping to go for dinner together. I was thinking about it, because I felt really bad not accepting their offer. But my tiredness won over impression-making tactics. I was worn out and needed rest. They seemed to understand and we got into the car. My host had two visitors – girls from Ohio. It very soon became obvious that these two would be doing the talking. I tried to keep up with the conversation, but my slow responses did not make it much noticeable. After a while we finally arrived to Brandon. I excused myself, assuring my host I really was not hungry at all and went to bed. I fell asleep immediately and would not wake up for the next twelve hours.

all last night and got up around 4 AM, I could not sleep. The flight was uneventful. I stared into the clouds. In Germany, I passed another interview of many about where I was going to be in States and what for. I repeated my well studied answers. "I am going to be an exchange student at high school, living in a host family. The duration of the stay is an academic year. I have a return ticket. These are my papers." The airport security lady looked at me a little suspiciously, looked at my passport again and sent me to get seated in the airplane, where I was going to spend my next nine hours.

even remember if they showed anything else.

Before landing, we had to fill out a form about why we were going to the US, if we were terrorists or not, and if we brought anything too expensive. Landing on American territory, all the passengers lined up for another interview with the exactly same questions. I passed without complications and waited for my last plane, from Atlanta to Tampa. The plane was incredibly cold and my ears were hurting really badly after a whole day on planes. Boarding on my first plane of the day around 7.20 AM Central Europe

I got out of my plane and was looking for my suitcase. I followed the signs and did not even notice I was already in the pick up area. My host and her friends formed a 'welcoming committee' with two big posters, one saying 'Dobry den' and the other one 'Welcome to Brandon', but I almost missed the whole group. My host saw me first and asked me to make sure she recognized me. I responded shyly. The voice in the back of my head reminded me: Smile! Smiling is mandatory in America. I forced myself to look as positive as possible. My host showed me who every

POJEĎTE S NÁMI NA EXKURZI DO VÍDEŇSKÉHO CENTRA OSN!

Zajímá vás, jak ve skutečnosti funguje Organizace spojených národů?

Máte jedinečnou příležitost dostat se přímo do epicentra dění – do vídeňského centra OSN!

Zájezd se uskuteční 15. 1. 2010. Program, cena i další organizační informace budou brzy upřesněny.

Více najdete na www.studentsummit.cz.

Top partneři

GENERÁLNÍ PARTNER
MODELU OSN

HLAVNÍ PARTNER
MODELU OSN

MODEL NATO IS CO-SPONSORED BY
THE NORTH ATLANTIC TREATY ORGANIZATION

HLAVNÍ PARTNER
MODELU NATO

GENERÁLNÍ PARTNER
MODELU EU

HLAVNÍ PARTNER
MODELU EU

UNIVERZITNÍ PARTNER

PARTNER ZAHÁJENÍ

PARTNER JEDNÁNÍ

PARTNERSKÉ MĚSTO

Dodavatelé služeb

Mediální partneři

**Asociace
pro mezinárodní
otázky**
Association
for International
Affairs

Asociace pro mezinárodní otázky využívá zpravodajství z databázi ČTK, jejichž obsah je chráněn autorským zákonem. Přepis, šíření či další zpřístupňování tohoto obsahu či jeho části veřejnosti, a to jakýmkoliv způsobem, je bez předchozího souhlasu ČTK výslovně zakázáno.

CHRONICLE, noviny Pražského studentského summitu, registrováno MK ČR E 16149, vydává ASOCIACE PRO MEZINÁRODNÍ OTÁZKY – Žitná 27, 110 00 Praha 1; tel.: 224 813 460; www.amo.cz / www.studentsummit.cz, e-mail: info@amo.cz / summit@amo.cz; šéfredaktorka: Tereza Jermanová, tel.: 775 281 971; zástupce šéfredaktorky: Dominik Jandl, tel.: 731 952 920; e-mail: chronicle@amo.cz; odborná spolupráce: Lucie Bednářová, Lucie Doubková, Anna Hlaváčová, Jana Hlaváčová, Dominik Jandl, Tereza Jermanová, Kateřina Palová, Kateřina Petráková, Jan Pýcha, Sue Nguyen, Ondřej Wágner, Daniela Zrucká, Dominik Židek; technická spolupráce: Michaela Petrová; fotografie: Marek Čihař, Petr Gottfried, Josef Petrák.